

- Če je vse v redu, se čebele oglasijo z glasnim šumenjem, ki traja kratek čas in nenadoma obmolkne.
- Če slišimo brenčanje oziroma posamezne otožne glasove, je to znamenje, da nekaj ni v redu z matico ali da je odmrta – družina je brezmatična, zato čebele žalujejo.
- Šum, podoben šelestenju listja, je znamenje, da čebelar primanjkuje hrane ali da trpijo zaradi kristaliziranega medu oz. sladkorja, ki ga pozno jeseni zaradi velikih količin niso mogle predelati.
- Če je iz panjev slišati glasen šum, to pomeni, da v panju nekaj narobe (brezmatičnost, varoje ...). V teh primerih varoj čebele iščejo smrt zunaj panja. Posledica tega je, da bodo propadli panji prazni, brez mrtvic, in to ob obilici

hrane v satju. Če se nam to zgodi, je to prvi kazalec, da smo prejšnje leto čebele prepozno tretirali proti varojam.

- Če iz panja ni slišati niti najmanjšega šuma, je to znamenje, da je čebelja družina umrla. Panj obvezno takoj zapremo oziroma pri nakladnih panjih odstranimo s stojišča in skušamo ugotoviti vzrok odmrta. Če lahko izključimo lastno tehnološko napako, ob sumu bolezni pokličemo veterinarja.

Hiter pregled družin, in to samo sumljivih, bomo opravili, ko se bo temperatura povzpela na več kot 12 °C. Po dobri stari čebelarški praksi moramo biti čebelarji pri nizkih temperaturah previdni, da ne prehladimo čebelje zalege. Če bomo podhladili gnezdo, bomo v razvoju izgubili približno dva tedna, ki nam ju do prve paše ne bo uspelo nadomestiti. ◆

Kako pozimi zaščititi čebele pred škodljivci

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
simon.golob@czs.si

Čebele v zimskem času potrebujejo predvsem mir. Vsako vznemirjenje, tresljaj, hrup jih namreč v zimski gruči vznemiri, posledica tega so dvig temperature, povečana poraba hrane in bolj obremenjena prebava čebel. Če se čebelarji še lahko vzdržimo dela v čebelnjaku in posledično ne vznemirjamo čebel, pa to težko rečemo za nekatere živali, ki v čebelnjakih in panjih vidijo prostor za prezimovanje, v čebelnjih družinah, satju in zalogi medu v njem pa vir hrane. V zimskem mesecih moramo zato čebele, čebelnjak ter opremo v njem ustrezno zaščititi.

Miši, podgane, polhi ter rovke, se v čebelnjakih pojavljajo celo leto, najpogosteje pa pozimi (Medvedi so poglavje zase, zato jih v tem članku ne obravnavamo. O varovanju čebelnjakov pred medvedi si lahko preberete v članku Tomaža Berceta v Slovenskem čebelarju št. 3, marec 2019, na str. 70). Ker se hranijo s satjem in ker z iztrebki onesnažijo orodje in površine, jim moramo onemogočiti dostop v čebelnjak. Če se v njem vseeno pojavijo, pa za zmanjševanje njihovega števila uporabimo različne pasti in vabe. V jesensko-zimskem času predvsem miši in rovke silijo tudi v panje, kjer se hranijo s čebelami in zalogami hrane v satju, v nekaterih primerih pa si lahko v panju naredijo tudi gnezdo. S svojo prisotnostjo vznemirjajo čebele, kar zmanjšuje njihove možnosti za uspešno prezimitev, poleg tega pa z iztrebki onesnažijo sate, ki so potem s higienskega in zdravstvenega

vidika neprimerni za nadaljnjo uporabo. V panj večinoma pridejo skozi žrelo, tako da jim dostop preprečimo z namestitvijo zapornice ali mreže na žrelu panja.

Pogosto čebele vznemirjajo tudi različne ptice. Številne manjše lahko s trkanjem po bradi panja zvabijo posamezne čebele iz zimske gruče. Hrup vznemirja čebele, številne izmed njih, ki zapustijo gnezdo, pa lahko zaradi nizkih temperatur otrpnejo na podnici ali pa na žrelu postanejo hrana ptic. V čebelnjih družinah vidijo vir hrane tudi žolne in detli, ki običajno izbirajo nekoliko slabše ohranjene lesene panje ali panje, izdelane iz umetnih materialov (t. i. »stirodur« in »stiropor«), v katere lahko s svojim močnim kljunom razmeroma hitro naredijo luknjo. V takšnem primeru ima družina slabše možnosti za preživetje, poškodovan pa je tudi panj. Delno učinkovita rešitev za ptice so različna strašila (trakovi, obešeni CD-ji, silhuete, ki ponazarjajo ptice roparice ali druge plenilce prej omenjenih ptic), ki jih postavimo v okolico čebelnjaka in učinkujejo toliko časa, dokler se ptice nanje ne navadijo. Učinkovita rešitev pa sta postavitev in razpetje mrež pred čebelnjakom in okrog prosto stoječih panjev, ki pticam fizično preprečujejo dostop in tako čebele obvarujejo pred njimi. ◆

Slika zapornice, mreže za žrela ...

Foto: Simon Golob